

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра внутрішніх хвороб, фармації та біохімії

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ВК. КАРДІОЛОГІЯ ТА ПУЛЬМОНОЛОГІЯ
(вибірковий)

Спеціальність	211 ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА
Освітня програма	21 ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти

Розробник:

(підпис)

Римма ДОЛБАНОСОВА
(прізвище, ініціали) к.вет.н., доцент
(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри внутрішніх хвороб, фармації та біохімії	протокол від 01.06 2026 р № 11
	Завідувач кафедри (підпис) Олександр НЕЧИПОРЕНКО (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Олександр ЧЕКАН
(ПІБ)

Декан факультету,
де реалізується освітня програма

(підпис)

Людмила НАГОРНА
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

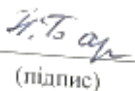

Галина РЕБЕНКО
(ПІБ)

Олеся ХИСІЕРНА
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Ядвіга НАРАЖИЧ
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 16.06.2026 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Кардіологія та пульмонологія		
2.	Факультет/кафедра	Ветеринарної медицини Внутрішніх хвороб, фармації та біохімії		
3.	Статус ОК	вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	21 Ветеринарна медицина 211 ветеринарна медицина		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	211 «Ветеринарна медицина»		
6.	Семестр та тривалість вивчення	7/8 15 тижнів		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні	Лабораторні 46	104
9.	Мова навчання	Українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Долбаносова Р.В.		
11.1	Контактна інформація	https://vet.snau.edu.ua/kafedri/kafedra-terapi%d1%97-farmakologi%d1%97-klinichno%d1%97-diagnostiki-ta-ximi%d1%97/sklad-kafedri/dolbanosova-rimma-valentiniivna-k-vet-n-docent/ e-mail: rimma19-82@ukr.net		
11.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна «Кардіологія і пульмонологія» включає в себе основи анатомії, фізіології, морфології серцево-судинної та дихальної систем, етіологію, патогенез, симптоми, діагностику, лікування і профілактику хвороб серця та легень.		
12.	Мета освітнього компонента	Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами теоретичними і практичними знаннями з вивчення роботи серця та легень, етіології, патогенезу, симптомів, перебігу, діагностики та диференційної діагностики, лікування та профілактики захворювань пов'язаних з ураженням серцево-судинної та дихальної систем.		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на: іноземна і латинська мова, анатомія, фізіологія, біохімія, клінічна діагностика. 2. Освітній компонент є додатковою складовою для клінічної діагностики, внутрішніх хвороб тварин, паразитології, інфекційних хвороб, патологічної		

		анатомія, діагностики і терапія внутрішніх хвороб продуктивних тварин, спеціальної пропедевтики.
14.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушення академічної доброчесності при вивченні ОК «Внутрішні хвороби тварин» вважаються : академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання кимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0 , повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамотійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
15.	Ключові слова	Серце, серцево-судинна система, хвороби міокарда, хвороби перикарда, хвороби ендокарда, хвороби судин, ЕКГ, пульмонологія, пневмонії, хвороби легень https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4676

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)			Як оцінюється РНД
	ПРН 1	ПРН 4	ПРН 20	
ДРН 1. Знати та правильно використовувати сучасну кардіологічну і пульмонологічну термінологію у професійній діяльності. Розуміти та коректно застосовувати терміни, що характеризують анатомію, фізіологію і патологію серцево-судинної та дихальної систем тварин. Використовувати спеціалізовану ветеринарну термінологію під час збору анамнезу, клінічного обстеження та оформлення документації. Інтерпретувати та застосовувати професійні терміни при описі клінічних симптомів, синдромів і захворювань серцево-судинної та дихальної систем. Використовувати кардіологічну та пульмонологічну номенклатуру під час аналізу результатів лабораторних та інструментальних досліджень. Демонструвати здатність до професійної комунікації з використанням ветеринарної термінології під час обговорення клінічних випадків та прийняття діагностичних рішень.	+			Усне опитування Робота з тваринами
ДРН 2. Збирати та аналізувати анамнестичні дані у тварин із захворюваннями серцево-судинної та дихальної систем.		+	+	Презентації з доповідями за темами Робота з

Проводити клінічне обстеження тварин із використанням загальних і спеціальних методів дослідження серцево-судинної та дихальної систем. Виявляти та оцінювати клінічні ознаки кардіологічних і пульмонологічних захворювань у тварин різних видів. Обирати та обґрунтовувати доцільність застосування лабораторних, інструментальних і функціональних методів діагностики захворювань серця та органів дихання. Інтерпретувати результати електрокардіографії, ехокардіографії, рентгенографії грудної клітки та інших методів дослідження у кардіології та пульмонології. Розробляти схеми лікування тварин із захворюваннями серцево-судинної та дихальної систем з урахуванням виду, віку та клінічного стану пацієнта. Планувати та здійснювати профілактичні заходи, спрямовані на запобігання розвитку кардіологічних і респіраторних захворювань у тварин. Приймати обґрунтовані клінічні рішення щодо діагностики, лікування та профілактики хвороб серцево-судинної та дихальної систем на основі комплексної оцінки стану тварини.				тваринами та обладнанням
ДРН 3 Демонструвати знання та коректно використовувати ветеринарну кардіологічну і пульмонологічну термінологію під час збору анамнезу, клінічного обстеження тварин, аналізу результатів лабораторних та інструментальних досліджень, а також обґрунтовано обирати ефективні методи діагностики, лікування і профілактики захворювань серцево-судинної та дихальної систем.	+	+		Тести множинного вибору
ДРН4. Використовувати знання особливостей етіопатогенезу, симптомів та перебігу		+		Симуляційні вправи Вирішення

хвороб для призначення лікування та профілактики, обираючи лікарські препарати відповідно до діагнозу хвороби.				ситуаційних задач
--	--	--	--	-------------------

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		С. р.	Рекомендована література
	Аудито рна робота			
	Лк	Ла б. з.		
Тема 1. Дослідження серцево -судинної системи План. 1. Вивчення серцево - судинної системи 2. Кардіологія та інтервенційна медицина. 3. Основні методи дослідження серця і судин (огляд, перкусія, аускультация).	2	2	10	[1,2,3,4, 6,7,8]
Тема 2. Спеціальні методи дослідження серця та судин План 1. Спеціальні методи дослідження серця та судин 2. Електрокардіографія 3. Фонокардіографія 4. Дослідження кров'яного тиску 5. Рентгенодіагностика захворювань серця	2	4	16	[1,2,3,4, 5, 6,7,8]
Тема 2. Спеціальні методи дослідження серця та судин	2	4	16	[1,2,3,4, 5, 6,7,8, 9,10, 11,12, 13]

План. 1. Дослідження шумів серця 2. Дослідження периферичних судин 3. Аритмії серця 4. Функціональна діагностика стану серцево-судинної системи				
Тема 3. Хвороби серцево-судинної системи. 1. Класифікація, поширення, загальні симптоми та синдроми хвороб серцево-судинної системи. 2. Хвороби перикарда. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика. 3. Хвороби міокарда. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика. 4. Хвороби ендокарда. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика. 5. Пороки серця. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика. 6. Хвороби судин. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2	8	20	
Тема 4. Дослідження дихальної системи. План 1. Загальна схема дослідження дихальної системи 2. Дослідження переднього відділу дихальної системи 3. Дослідження грудної клітки	2	2	8	[1,2,3,4, 5, 6,7,8]

4. Додаткові методи дослідження дихальної системи				
Тема 5. Хвороби дихальної системи 1. Класифікація, поширення, загальні симптоми та синдроми хвороб дихальної системи. 2. Хвороби верхніх дихальних шляхів. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2	4	12	
Тема 5. Хвороби дихальної системи 1. Хвороби легень запального характеру. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика. 2. Хвороби легень не запального характеру. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2	4	12	
Тема 6. Хвороби плеври. 1. Дослідження хвороб плеври 2. Методи діагностики, диференційна діагностика, лікування та профілактика хвороб плеври.	2	2	10	
Всього за 5 семестр	16	30	74	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Знати та правильно використовувати сучасну кардіологічну і пульмонологічну термінологію у професійній діяльності. Розуміти та коректно застосовувати терміни, що характеризують анатомію, фізіологію і патологію серцево-судинної та дихальної систем тварин. Використовувати спеціалізовану ветеринарну термінологію під час збору анамнезу, клінічного обстеження та оформлення документації. Інтерпретувати та застосовувати професійні терміни при описі клінічних симптомів, синдромів і захворювань серцево-судинної та дихальної систем. Використовувати кардіологічну та пульмонологічну номенклатуру під час аналізу результатів лабораторних та інструментальних досліджень. Демонструвати здатність до професійної комунікації з використанням ветеринарної термінології під час обговорення клінічних випадків та прийняття діагностичних рішень.	<i>Інформативне заняття</i> де студенти отримують готову інформацію, яку необхідно запам'ятати, <i>заняття візуалізація</i> - демонстраційні матеріали, форми наочності, які не лише доповнюють словесну інформацію, а й самі виступають носіями змістовної інформації. <i>Проблемні</i> – диспути за матеріалами заняття. Використання платформи MOODLE, ZOOM під час змішаної форми навчання.	10	<i>Позааудиторна робота</i> – читання літератури за темою, перегляд роликів щодо роботи серця та дихальної системи, фіксації тварин при проведенні досліджень,	22
ДРН 2. Збирати та аналізувати анамнестичні дані у тварин із захворюваннями серцево-	Ознайомлення з загальними та спеціальними методами	10	<i>Позааудиторна робота</i> – складання плану	22

судинної та дихальної систем. Проводити клінічне обстеження тварин із використанням загальних і спеціальних методів дослідження серцево-судинної та дихальної систем. Виявляти та оцінювати клінічні ознаки кардіологічних і пульмонологічних захворювань у тварин різних видів. Обирати та обґрунтовувати доцільність застосування лабораторних, інструментальних і функціональних методів діагностики захворювань серця та органів дихання. Інтерпретувати результати електрокардіографії, ехокардіографії, рентгенографії грудної клітки та інших методів дослідження у кардіології та пульмонології. Розробляти схеми лікування тварин із захворюваннями серцево-судинної та дихальної систем з урахуванням виду, віку та клінічного стану пацієнта. Планувати та здійснювати профілактичні заходи, спрямовані на запобігання розвитку кардіологічних і респіраторних захворювань у тварин. Приймати обґрунтовані клінічні рішення щодо діагностики, лікування та профілактики хвороб серцево-судинної та дихальної систем на основі комплексної оцінки стану тварини.	дослідження, в умовах ННБК «Віварій» СНАУ та ветеринарних клінік м. Суми. Проведення загального огляду тварин з метою виявлення клінічних та субклінічних стадій захворювання. Використання платформи MOODLE, ZOOM під час змішаної форми навчання.		дослідження серцево-судинної та дихальної систем для конкретного виду тварин. Перегляд відеофайлів щодо спеціальних методів дослідження серцево-судинної та дихальної системи.	
ДРН 3 Демонструвати знання та коректно використовувати ветеринарну кардіологічну і пульмонологічну термінологію	<i>Заняття візуалізація</i> - демонстраційні матеріали, форми наочності, які не	16	<i>Позааудиторна робота</i> – Розв’язання ситуаційних задач.	30

під час збору анамнезу, клінічного обстеження тварин, аналізу результатів лабораторних та інструментальних досліджень, а також обґрунтовано обирати ефективні методи діагностики, лікування і профілактики захворювань серцево-судинної та дихальної систем.	лише доповнюють словесну інформацію, а й самі виступають носіями змістовної інформації. <i>Заняття-прес-конференція</i> де пропонується студентам письмово поставити викладачу запитання з теми, яка буде вивчатися. Протягом двох-трьох хвилин студенти формулюють запитання і передають їх викладачеві. Під час заняття викладач дає відповіді на запитання. Запитання студенти подають на початку теми для виявлення інтересів групи або потоку, їх установок, можливостей; в середині – для залучення студентів до вузлових моментів курсу і систематизації знань; у кінці – для визначення		Тестування на платформі MOODLE	
---	--	--	---------------------------------------	--

	перспектив розвитку засвоєного змісту. <i>Робота з тваринами</i>, де розбираються основні клінічні прояви хвороб тварин та проводиться диференційна діагностика. <i>Проблемні диспути</i> за матеріалами заняття. Використання платформи MOODLE, ZOOM під час змішаної форми навчання.			
ДРН4. Використовувати знання особливостей етіопатогенезу, симптомів та перебігу хвороб для призначення лікування та профілактики, обираючи лікарські препарати відповідно до діагнозу хвороби.	<i>Заняття візуалізація</i> - демонстраційні матеріали, форми наочності, які не лише доповнюють словесну інформацію, а й самі виступають носіями змістовної інформації. <i>Робота з тваринами</i>, де розбираються умови утримання тварин, ланки патогенезу основні клінічні прояви хвороб серцево-судинної системи та системи дихання	10	<i>Позааудиторна робота</i> – Читання матеріалу щодо запропонованих тем. Перегляд роликів з внутрішніх незаразних хвороб серцево-судинної та дихальної систем, які розташовані на платформі MOODLE Розв’язання ситуаційних задач.	30

	тварин та пропонуються протоколи лікування і профілактики <i>Проблемні</i> – диспути за матеріалами занять. Використання платформи MOODLE, ZOOM під час змішаної форми навчання.			
--	---	--	--	--

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено у 5 семестрі

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Усне опитування	15 балів/15%	До 15 тижня
2.	Вирішення ситуаційних завдань, симуляційні вправи	20 балів/20%	До 13 тижня
3.	Презентації з доповідями за темами	15 балів/15%	До 14 тижня
4.	Робота з тваринами та обладнанням	30 балів/30%	До 12 тижня
5.	Тести множинного вибору	20 балів/20%	До 7 тижня

5.1.1. Критерії оцінювання у 5 семестрі

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Усне опитування	<5 балів	5-10	11-14 балів	15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Вирішення ситуаційних	<10 балів	11-15	15-19 балів	20 балів
	Вимоги щодо	Більшість	Виконано усі	Виконано усі вимоги

завдань, складання протоколів	завдання не виконано	вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	вимоги завдання, розв'язані ситуаційне завдання розв'язане повністю, протокол складений	завдання, продemonстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Підготовка презентацій та доповідей	<5 балів	5-10	11-14 балів	15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Презентація підготована, але доповідь не чітка, не логічна	Виконано усі вимоги завдання, доповідь та презентація відповідають поставленим вимогам	Виконано усі вимоги завдання, продemonстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Робота з тваринами	<15 балів	15-20	21-26	27-30
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але є незначні порушення методик	Завдання виконане вірно	Виконано усі вимоги завдання, продemonстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Тести множинного вибору	<10 балів	10-15	16-19	20
	Менше 10 правильних відповідей	10-15 правильних відповідей	16-19 правильних відповідей	Всі правильні відповіді

5.2. 2. Формативне оцінювання у 5 семестрі:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над ситуаційними задачами	10-15 хвилин в кінці кожної вивченої теми
2.	Зворотній зв'язок від студента під час роботи	Наступне заняття після вивчення нової теми
3.	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації самостійної роботи	5, 12 тиждень
4.	Обговорення ситуаційних задач з груповим обговоренням	Після вивчення нової теми
5.	Експрес опитування з взаємоперевіркою студентів	6, 14 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Внутрішні незаразні хвороби тварин: підручник/ [М.І.Цвіліховський, В.І. Береза В.С. Січкарта ін.]; За ред. М.І.Цвіліховського. – [З-євид.] – К.: Аграрна освіта, 2014. – 614с.

2. Внутрішні хвороби тварин: практикум / [М.І. Цвіліховський, Н.І.Бойко, С.І.Голопурата ін.]; за ред. М.І.Цвіліховського –К. : ЦП КОМПРИНТ, 2016. –224 с.
3. Внутрішні хвороби тварин / [В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В.Влізло та ін.]; за ред. В.І. Левченка –БілаЦерква, 2012. –Ч.1. –528 с.
4. Внутрішні хвороби тварин / [В.І. Левченко, В.В.Влізло,І.П. Кондрахін та ін.]; за ред. В.І. Левченка –БілаЦерква, 2015. –Ч.2. –610с.

Додаткові джерела

5. Ветеринарна клінічнабіохімія / [В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П.Кондрахін та ін.]; за ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. –БілаЦерква, 2002. –400с.

Методичне забезпечення

6. Конспект лекцій з діагностики і терапії внутрішніх хвороб продуктивних тварин Долбаносова Р.В. Улько Л.Г. Суми, РВВ СНАУ, 2022, с. 122.
7. Кардіологія і пульмонологія. Конспект лекцій. . Суми, РВВ СНАУ, 2022, с. 76.
8. Кардіологія та пульмонологія. Методичні вказівки для практичних занять та самостійної роботи студентів ФВМ. Суми, РВВ СНАУ, 2022, с. 59.

Інші джерела

9. Долбаносова Р.В., Мунтеану К.О. (19-23 квітня 2021). Гемолітична хвороба новонароджених поросят. Аналіз причин виникнення. Матеріали НПК викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ, Суми, 187.
10. Долбаносова Р.В., Колієнко К. О. (2021). Класифікація стадій гіпертрофічної кардіоміопатії кішок. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента, Суми, 237
11. Долбаносова Р.В., Швець І.В. (2022). Миокардит у собак. Матеріали НПК викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (26-29 квітня 2022 р.), Суми, 154
12. Долбаносова Р.В., Колієнко К.О. (2022). Гіпертрофічна кардіоміопатія у дрібних домашніх тварин. Проблема та її вирішення. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Ветеринарна медицина», випуск 4 (59), 2022. Суми, 17-23
13. Кириченко А.А.ПАТОЛОГІЯ СЕРЦЯ ВЕЛИКИХ ПОРІД СОБАК. Матеріали НПК викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (14-16 травня 2024 р.). Суми, 2024, С 292

Програмне забезпечення

Комп'ютери с програмним забезпеченням для виконання практичних робіт
Microsoft Power Point – візуалізація даних Microsoft Power BI – аналітика та візуалізація даних

Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран;

Система дистанційного навчання і контролю Moodle:

<https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4676>